

Europeisk färdplan för att lätta på åtgärderna mot covid-19

2019/20:FPM37

Socialdepartementet

2020-05-07

Dokumentbeteckning

2020/C 126/01

En gemensam färdplan i riktning mot att lätta på åtgärderna mot covid-19

Sammanfattning

Den 15 april presenterade Europeiska kommissionens ordförande och Europeiska rådets ordförande tillsammans en gemensam europeisk färdplan för att lätta på de restriktioner som införts med anledning av COVID-19. Färdplanen innehåller ett antal kriterier, principer och rekommendationer som kan vägleda medlemsstaterna vid lättandet av restriktioner i syfte att underlätta koordinering mellan medlemsstaterna, samtidigt som den betonar att medlemsstaternas olika särdrag ska respekteras. Färdplanen baseras på nu tillgänglig evidens och data och rekommendationerna kommer att revideras vartefter ny evidens och data framkommer.

Regeringen välkomnar färdplanen. Regeringen anser att det viktigt att medlemsstaterna utbyter information med sikte på samordning av åtgärder i syfte att utveckla, förstärka och vidmakthålla förmågan att hantera allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa. Lättnader av de restriktioner som införts till följd av utbrottet av COVID-19 bör ske gradvis, övervakas noga och beakta det epidemiologiska läget i respektive medlemsstat, så som anges färdplanen.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den 15 april presenterade kommissionens ordförande Ursula von der Leyen och Europeiska rådets ordförande Charles Michel en gemensam europeisk färdplan för att lätta på de restriktioner som införts med anledning av COVID-19. Färdplanen följer på en uppmaning från Europeiska rådets

videomöte den 26 mars, då EU:s stats- och regeringschefer efterlyste en plan för hur Europas samhällen och ekonomier kan återgå till normala former när omständigheterna så tillåter. Färdplanen bygger på expertis från EU:s smittskyddsmyndighet (ECDC), kommissionens särskilda rådgivande panel om coronaviruset, medlemsstaternas erfarenheter och vägledning från Världshälsoorganisationen (WHO).

1.2 Syftet med förslaget

Färdplanen är att betrakta som ett ramverk för att bistå medlemsstaterna och säkerställa koordinering på EU-nivå, samtidigt som medlemsstaternas olika särdrag respekteras. Det konstateras i färdplanen att medlemsstaternas beslut om att lätta på restriktionerna påverkas av b.l.a. den specifika epidemiologiska situationen samt organiseringen av hälso- och sjukvården. Värt att notera är att färdplanen baseras på nu tillgänglig evidens och data och att rekommendationerna kommer att revideras vartefter ny evidens och data framkommer.

Färdplanen innehåller ett antal kriterier som kan vägleda medlemsstaterna vid bedömning om när åtgärderna ska lättas på och ett antal principer som kan? vägleda lättandet av restriktioner som införts för att minska smittspridningen. Färdplanen listar också de tilläggsåtgärder som initierats av EU för att stödja medlemsstaterna i arbetet med att bekämpa utbrottet och uppöppnandet av samhället. Färdplanen inkluderar även ett antal rekommendationer till medlemsstaterna om hur restriktionerna gradvis kan lättas.

I färdplanen konstateras att det är viktigt att medlemsstaterna använder de verktyg som tillhandahålls på EU-nivå och att ytterligare vägledning för att underlätta koordineringen mellan medlemsstaterna kan komma att tillhandahållas.

1.3 Förslagets innehåll

I färdplanen föreslås att tre uppsättningar av kriterier beaktas när medlemsstaterna överväger att lyfta restriktioner:

1. Epidemiologiska kriterier som visar att spridningen minskar och har stabiliserats under en längre tid.
2. Kriterier som visar på att tillräcklig kapacitet för sjukvårdssystemen finns, exempelvis i fråga om vårdplatser, läkemedel och utrustning.
3. Kriterier som visar på lämplig övervakningskapacitet, exempelvis storskalig testkapacitet för och möjlighet till kontaktspårning.

Vidare lyfts tre principer, vilka kan vägleda EU och medlemsstaterna vid en gradvis lättning av införda restriktioner:

1. Insatserna bör grunda sig på vetenskap och fokusera på att trygga folkhälsan och samtidigt balansera sociala och ekonomiska stödåtgärder.
2. Insatserna bör samordnas mellan medlemsstaterna för att undvika negativa effekter och politiska motsättningar.
3. Det är viktigt att medlemsstaterna visar varandra respekt och solidaritet och bistår varandra om så är möjligt.

Färdplanen listar också ett antal kompletterade åtgärder som EU vidtagit eller ska vidta för att stödja medlemsstaterna vid lättandet av restriktioner:

1. Insamlandet av data, t.ex. om de som smittats och tillfrisknat. Möjligheten att utveckla ett robust rapporteringssystem för skapande av modeller och prognoser.
2. Framtagandet av en ram för kontaktspåring och varning genom användning av mobilapplikationer (?) som respekterar dataintegriteten. Färdplanen anger också att nationella folkhälsomyndigheter bör involveras i utvecklandet av ett sådant system.
3. Utökad testningskapacitet och harmoniserade testningsmetoder. Här betonas särskilt a) utveckling och utökandet av diagnostisk kapacitet, b) utveckling av en testningsstrategi som tydliggör vilka som ska testas och i vilket stadium, samt c) att användandet av kit för självtestning kan övervägas, när de väl är tillförlitliga.
4. Stärkande av sjukvårdssystemens kapacitet och motståndskraft, bland annat med hjälp av de finansiella stödsystem som EU-kommissionen har presenterat – så som Emergency Support Instrument (ESI) och Coronavirus Response Investment Initiative (CRII).
5. Fortsatt förbättrad tillgång till medicinsk och personlig skyddsutrustning, genom rescEU och gemensamma upphandlingar på EU-nivå.
6. Påskynda framtagning av säkra och effektiva vaccin. EU-kommissionen mobiliserar finansiering till forskning, samtidigt som EU:s läkemedelsmyndighet EMA ser över processen för marknadstillträde för läkemedel.
7. Utveckling av säkra och effektiva behandlingar och läkemedel, här omnämns medel till forskning och gemensamma kliniska prövningar på EU-nivå.

Utöver detta inkluderas även ett antal rekommendationer, som kan vägleda medlemsstaternas överväganden om att gradvis lätta på restriktionerna.

1. Åtgärderna bör dras tillbaka gradvis, steg för steg och med tillräckligt långa mellanrum.

2. Allmänna åtgärder bör stegvis övergå i riktade åtgärder. De mest sårbara grupperna bör skyddas under en längre tid och allmänna undantagstillstånd bör gradvis ersättas med mer riktade åtgärder.
3. Upphävandet av åtgärderna bör inledas med de åtgärder som har en lokal inverkan för att gradvis utvidgas till att omfatta åtgärder med en bredare geografisk täckning. Detta bör dock beakta av nationella särdrag.
4. De inre och yttre gränserna bör öppnas gradvis och samordnat för att återupprätta Schengen-områdets normala funktioner.
5. Den ekonomiska verksamheten bör fasas in gradvis och social distansering bör fortsatt att tillämpas. Distansarbete bör uppmuntras.
6. Folksamlingar bör tillåtas gradvis och lättandet av begränsningar bör beakta olika verksamhetskategoriernas särdrag.
7. Insatser för att förhindra spridningen av viruset ska bibehållas, t.ex. vad gäller informationskampanjer med fokus på god hygien och social distansering.
8. Åtgärderna bör övervakas kontinuerligt och beredskap för att återinföra restriktioner bör finnas.

1.4 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Färdplanen i sig har ingen verkan på svenska regler. Färdplanen är icke-bindande och den framhåller vikten av att respektera medlemsstaternas olika nationella särdrag.

1.5 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Inga budgetära konsekvenser av färdplanen förutses. Någon jämförbarhetsanalys av den föreslagna färdplanen har inte presenterats.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar färdplanen. Regeringen anser att det är viktigt att medlemsstaterna utbyter information med sikte på samordning av åtgärder i syfte att utveckla, förstärka och vidmakthålla förmågan att hantera allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa. Lättandet av de restriktioner som införts till följd av utbrottet av COVID-19 bör ske gradvis, övervakas noga och beakta det epidemiologiska läget i respektive medlemsstat, så som anges i färdplanen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Färdplanen har välkomnats av medlemsstaterna.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2019/20:FPM37

Färdplanen har inte behandlats av Europaparlamentet.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Färdplanen har inte gått på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Färdplanen har inte publicerats med hänvisning till någon explicit rättslig grund och kommer inte heller vara föremål för något beslutsförfarande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Rubriken är inte tillämplig då färdplanen inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Färdplanen är publicerad och ingen ytterligare behandling är att vänta.

4.2 Fackuttryck/termer